

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTATYMO
NR. IX-886 21 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS
VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTATYMO NR. IX-886 15 IR
21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIII-2773 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS TRIUKŠMO VALDYMO ĮSTATYMO NR. IX-2499
21 IR 22 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo Nr. IX-886 21 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo Nr. IX-886 15 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-2773 2 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo Nr. IX-2499 21 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektų (toliau – Įstatymų projektai) tikslas – panaikinti dvigubą asmens sveikatos priežiūros, socialinių globos įstaigų, papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstaigų licencijavimą, atsisakyti leidimo-higienos paso išdavimo stacionarių triukšmo šaltinių veiklai triukšmo prevencijos zonose, sumažinti administracinę naštą asmens sveikatos priežiūros, socialinių globos, papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstaigų veiklą vykdančioms ūkio subjektams, naštą, tenkančią institucijoms atliekant priežiūros funkcijas, užtikrinti efektyvų ūkio subjektų priežiūrai skirtų resursų panaudojimą.

Įstatymų projektų uždaviniai:

1. Siekiant panaikinti dvigubą licencijavimą ir sumažinti reguliavimo, administracinę naštą asmens sveikatos priežiūros, stacionarių socialinių paslaugų, papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstaigų veiklą vykdančioms ūkio subjektams, atsisakyti leidimų-higienos pasų šioms veikloms išdavimo.

2. Siekiant užtikrinti efektyvų ūkio subjektų priežiūrai skirtų resursų panaudojimą, atsisakyti leidimo-higienos paso išdavimo stacionarių triukšmo šaltinių veiklai triukšmo prevencijos zonose.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektus inicijavo ir parengė Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 21 straipsnio 4 dalies 1–3 ir 5 punkte nurodyta, kad asmens sveikatos priežiūros ir stacionarių suaugusiųjų globos ir slaugos, stacionarių vaikų ir jaunimo globos ir slaugos įstaigų veiklai vykdyti yra būtinas leidimas-higienos pasas. Analogiškas reikalavimas numatytas papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstaigų veiklai Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo Nr. IX-886 15 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatyme Nr. XIII-2773, įsigaliosiančiame 2021 m. sausio 1 d.

Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 9 punktu leidimus-higienos pasus įgaliotas išduoti Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – NVSC).

Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo 5 straipsnio 1 dalis ir Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo 16 straipsnio 1 ir 2 dalys nustato, kad asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikti gali tik asmenys (fiziniai ir (arba) juridiniai), gavę licenciją asmens sveikatos priežiūros veiklai (toliau – licencija).

Licencija, kurią vadovaudamasi Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. kovo 2 d. įsakymu Nr. V-156 „Dėl Asmens sveikatos priežiūros įstaigų licencijavimo“ išduoda Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – Akreditavimo tarnyba), suteikia teisę asmeniui verstis asmens sveikatos priežiūros veikla ir teikti licencijoje nurodytas asmens sveikatos priežiūros paslaugas. Vienas iš dokumentų, kuriuos

turi Akreditavimo tarnybai pateikti asmuo, siekiantis gauti licenciją, yra NVSC išduoto leidimo-higienos paso ir ūkinės komercinės veiklos vykdymo sąlygų vertinimo pažymos kopijos. Taip susiklosto situacija, kai dvi Sveikatos apsaugos ministerijai pavaldžios institucijos tai pačiai veiklai išduoda du dokumentus (licencijas) (leidimą-higienos pasą ir licenciją asmens sveikatos priežiūros veiklai), suteikiančius teisę vykdyti veiklą. Asmens sveikatos priežiūros veikla galima tik turint abu šiuos dokumentus.

Socialinių paslaugų priežiūros departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Socialinių paslaugų priežiūros departamentas) socialinės globos įstaigoms išduoda licencijas teikti socialinę globą Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. gruodžio 31 d. įsakymo Nr. A1-684 „Dėl Socialinės globos įstaigų licencijavimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Globos įstaigų licencijavimo taisyklės) nustatyta tvarka. Remiantis Globos įstaigų licencijavimo taisyklių nuostatomis, Socialinių paslaugų priežiūros departamentas licenciją teikti socialinę globą išduoda atsižvelgdamas į NVSC išduotą leidimą-higienos pasą stacionarios socialinės globos įstaigos veiklai.

Lietuvos Respublikos papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstatymas reglamentuoja, kad juridinis asmuo papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros paslaugas turi teisę teikti tik gavęs šio įstatymo nustatyta tvarka išduotą papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstaigos licenciją, fizinis asmuo – turintis papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros specialisto licenciją. Tarp reikalavimų licencijai gauti, yra numatytas ir reikalavimas atitikti papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros paslaugų teikimo visuomenės sveikatos saugos reglamentų (higienos normų) reikalavimus. Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo Nr. IX-886 15 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymu Nr. XIII-2773 nuo 2021 m. sausio 1 d. numatyta papildyti Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 21 straipsnio 4 dalį 3¹ punktu, pagal kurį papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros veiklai bus privaloma turėti ir leidimą-higienos pasą. Taigi, tai pačiai veiklai bus išduodami du dokumentai (licencijos) (leidimas-higienos pasas ir papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros licencija), suteikiantys teisę vykdyti veiklą. Papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros veikla galima tik turint abu šiuos dokumentus.

Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 21 straipsnio 4 dalies 14 punktu stacionarių triukšmo šaltinių veikla triukšmo prevencijos zonose priskiriama veikloms, kurioms būtinas leidimas-higienos pasas. Pagal Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo nuostatas, triukšmo prevencijos zonose ūkio subjektams draudžiama planuoti ir vykdyti ūkinę veiklą, kuriai naudojami nauji triukšmo šaltiniai, kol bus gautas leidimas-higienos pasas. Tačiau nuo minėtų Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo nuostatų įsigaliojimo datos (2010 m.) nebuvo išduotas nė vienas leidimas-higienos pasas stacionarių triukšmo šaltinių veiklai triukšmo prevencijos zonose. Įvairių triukšmo šaltinių keliamo triukšmo kontrolė vykdoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo, Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 15 straipsnio 2 punkto nuostatomis, nepriklausomai nuo to, ar stacionarus triukšmo šaltinis yra triukšmo prevencijos zonoje ir ar turi leidimą-higienos pasą.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymų projektais siūloma pripažinti netekusiais galios Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 21 straipsnio 4 dalies 1–3, 5 ir 14 punktus ir atsisakyti leidimų-higienos pasų išdavimo asmens sveikatos priežiūros, stacionarių socialinių paslaugų įstaigų, papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstaigų veiklai, stacionarių triukšmo šaltinių veiklai triukšmo prevencijos zonose.

Atsisakius leidimo-higienos paso išdavimo asmens sveikatos priežiūros, stacionarių socialinių paslaugų, papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstaigų veiklai, panaikinus dvigubą licencijavimą ir palikus reikalavimą subjektui gauti tik vieną licenciją, asmens sveikatos priežiūros veikla galės būti vykdoma gavus licenciją asmens sveikatos priežiūros veiklai,

stacionarių socialinių paslaugų veikla – gavus licenciją teikti socialinę globą, o papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros veikla – gavus papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstaigos ar specialisto licenciją. Papildomo dokumento (leidimo-higienos paso) išduodant šias licencijas nebus reikalaujama.

Visuomenės sveikatos saugos teisės aktų (higienos normų) reikalavimų įgyvendinimas bus vertinamas licenciją išduodančiai institucijai pateikus asmens sveikatos priežiūros ar stacionarių socialinių paslaugų veiklą numatančio vykdyti ūkio subjekto užpildytą deklaraciją apie konkrečių visuomenės sveikatos saugos teisės aktų reikalavimų įgyvendinimą, o vėliau, ūkio subjektui vykdant veiklą, NVSC vykdomos asmens sveikatos priežiūros, stacionarių socialinių paslaugų, papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros veiklą vykdančių ūkio subjektų valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės, numatytos Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 1 punkte, metu.

Atsižvelgiant į licencijų išdavimo principus reglamentuojančio Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimo Nr. 937 „Dėl Licencijavimo pagrindų aprašo patvirtinimo“ nuostatas, ūkio subjekto veiklos atitiktis visuomenės sveikatos saugos reikalavimams bus grindžiama paties ūkio subjekto pateiktais duomenimis ir (ar) dokumentais (deklaracija), informacija, priskiriama valstybės informaciniais ištekliais, dokumentais, išduotais kitų institucijų ar įstaigų, o rizika pažeisti svarbius visuomenės interesus bus valdoma atliekant vėlesnį ūkio subjekto patikrinimą. Ūkio subjekto veiklos atitiktis visuomenės sveikatos saugos teisės aktų nustatytiems reikalavimams galės būti vertinama iš karto po to, kai bus išduota licencija asmens sveikatos priežiūros veiklai ar licencija teikti socialinę globą. Paaiškėjus, kad ūkio subjekto pateiktoje deklaracijoje pateikta netiksli, neišsami (ne visa) informacija, klaidingi duomenys, bet trūkumai nėra tokie, dėl kurių būtų pripažinta, kad ūkio subjektas neatitinka veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, ūkio subjektas informuojamas apie nustatytus trūkumus ir nustatomas terminas šiems trūkumams pašalinti. Kol trūkumai šalinami, licencijos galiojimas nestabdomas ir nenaikinamas. Per nustatytą terminą nepašalinus deklaracijos trūkumų ir (arba) neinformavus licenciją išduodančios institucijos apie šių trūkumų pašalinimą, licencijos galiojimas galės būti sustabdomas, o paaiškėjus, kad ūkio subjekto pateiktoje deklaracijoje pateikti žinomi melagingi duomenys ir (arba) duomenys, pateikti deklaracijoje (pranešime), yra tokie, dėl kurių būtų pripažinta, kad ūkio subjektas neatitinka veiklos licencijavimą reguliuojančiuose įstatymuose nustatytų licencijos išdavimo sąlygų, licencijos galiojimas galės būti panaikintas.

Deklaracijų formos, jų pateikimo tvarka ir būdai turės būti reglamentuoti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. kovo 2 d. įsakyme Nr. V-156 „Dėl asmens sveikatos priežiūros įstaigų licencijavimo“, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. gruodžio 31 d. įsakyme Nr. A1-684 „Dėl Socialinės globos įstaigų licencijavimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Įsakymas Nr. A1-684). Siekiant teisinio aiškumo ir nuoseklumo, deklaracijos dėl stacionarių socialinių paslaugų atitikties visuomenės sveikatos saugos reikalavimams forma turėtų būti patvirtinta Įsakymu Nr. A1-684. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad deklaracijos turinys susijęs su visuomenės sveikatos saugos reikalavimais, Sveikatos apsaugos ministerija parengs ir pateiks Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai deklaracijos formos projektą.

Siekiant užtikrinti efektyvų ūkio subjektų priežiūrai skirtų resursų panaudojimą, atsižvelgiant į tai, kad nuo Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 21 straipsnio 4 dalies 14 punkto, kuriuo nustatoma, kad stacionarių triukšmo šaltinių veiklai triukšmo prevencijos zonose būtinas leidimas-higienos pasas, įsigaliojimo datos (2010 m.) nebuvo išduotas nė vienas leidimas-higienos pasas minėtiems veiklai ir į tai, kad įvairių triukšmo šaltinių keliamo triukšmo kontrolė vykdoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo, Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 15 straipsnio 2 punkto nuostatomis nepriklausomai nuo to, ar stacionarus triukšmo šaltinis yra triukšmo prevencijos zonoje ir ar turi leidimą-higienos pasą, siūloma atsisakyti leidimo-higienos paso išdavimo stacionarių triukšmo šaltinių veiklai triukšmo prevencijos zonose.

Pritarus Įstatymų projektais teikiamiems siūlymams, bus panaikintas dvigubas asmens sveikatos priežiūros, stacionarių socialinių paslaugų, papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros veiklą licencijavimas, sumažės administracinė našta šias veiklas vykdančioms ūkio

subjektams, supaprastės licencijų išdavimo ir veiklos vykdymo sąlygos, sumažės našta leidimus išduodančiai institucijai, bus efektyviau naudojami ūkio subjektų priežiūrą vykdančios institucijos finansiniai ir žmogiškieji ištekliai, teisės akte bus įtvirtintos veiksmingiausiai ir ekonomiškiausiai teisinio reguliavimo tikslą leisiančios pasiekti priemonės, institucijos priežiūros veiklą ir turimus ribotus išteklius galės skirti didžiausiems rizikos atvejams šalinti.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Įstatymų projektus, neigiamų pasekmių nenumatoma. Numatomos teigiamos teisinio reguliavimo pasekmės aptartos šio aiškinamojo rašto 4 punkte.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimti Įstatymų projektai įtakos kriminogeninei situacijai, korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Pritarus Įstatymų projektais teikiama siūlymams, ūkio subjektams sukelia administracinė našta sumažės – 72 155,9 Eur.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokie teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymų projektus, nereikės priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių įstatymų.

9. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projekte nėra vartojamos naujai apibrėžtos sąvokos.

10. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektų nuostatos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijai bei Europos Sąjungos teisei neprieštarauja.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus Įstatymų projektus, reikės keisti šiuos įgyvendinamuosius teisės aktus: Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. kovo 2 d. įsakymą Nr. V-156 „Dėl Asmens sveikatos priežiūros įstaigų licencijavimo“, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. gruodžio 31 d. įsakymą Nr. A1-684 „Dėl Socialinės globos įstaigų licencijavimo taisyklių patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. spalio 25 d. įsakymą Nr. V-791 „Dėl Triukšmo šaltinių valdytojų, kuriems išduotas leidimas-higienos pasas, ataskaitų teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymams įgyvendinti papildomo valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų poreikio nenumatoma.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymų projektų rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*, yra „visuomenės sveikata“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo Nr. IX-886 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas 2020 m. balandžio 1 d. raštu Nr. (1.1.3-411)10-2270 derintas su Teisingumo ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, skelbtas Teisės aktų informacinėje sistemoje (registruotas TAIS 2020-04-01 Nr. 20-4727). Į institucijų pateiktas pastabas atsižvelgta. Siekiant sisteminio teisės aktų keitimo ir atsižvelgus į Teisingumo ministerijos siūlymą, kartu su Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo Nr. IX-886 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu teikiami Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo Nr. IX-886 15 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-2773 2 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo Nr. IX-2499 21 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektai.